

ЕВРОПЕЙСКА СМЕТНА ПАЛАТА
TRIBUNAL DE CUENTAS EUROPEO
EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
EUROPÄISCHER RECHNUNGSHOF
EUROOPA KONTROLLIKODA
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
EUROPEAN COURT OF AUDITORS
COUR DES COMPTES EUROPÉENNE
CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA HEORPA

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
CORTE DEI CONTI EUROPEA
EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
EUROPOS AUDITO RŪMAI

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK
IL-QORTI EWROPEA TAL-AWDITURI
EUROPESE REKENKAMER
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY
TRIBUNAL DE CONTAS EUROPEU
CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN

Analyse van de potentiële besparingen voor de EU-begroting wanneer het Europees Parlement zijn activiteiten zou centraliseren

INHOUD

	Paragraaf
Samenvatting	I - VIII
Inleiding	1 - 3
De huidige organisatie van de activiteiten van het Europees Parlement	1 - 3
Reikwijdte en aanpak van de analyse van de Rekenkamer	4 - 8
Reikwijdte van de analyse	4 - 7
Aanpak	8
De analyse van de Rekenkamer	9 - 49
Deel 1 – Analyse door de Rekenkamer van eerdere studies door de administratie van het Europees Parlement	9 - 11
Deel 2 – Analyse door de Rekenkamer van potentiële besparingen door activiteiten te verplaatsen van Straatsburg naar Brussel	12 - 28
Deel 3 – Analyse door de Rekenkamer van potentiële besparingen door ook activiteiten te verplaatsen van Luxemburg naar Brussel	29 - 49
Slotopmerkingen	50 - 57
Bijlage 1	Vergelijking van de voornaamste studies
Bijlage 2	De benutting van de verschillende ramingen van de administratie van het Europees Parlement
Bijlage 3	Hoofdveronderstellingen in de drie voornaamste studies
Bijlage 4	Samenvatting van potentiële besparingen door centralisatie in Brussel

SAMENVATTING

- I. In reactie op de resolutie van het Europees Parlement van november 2013 analyseerde de Rekenkamer de potentiële besparingen voor de Europese begroting wanneer het Parlement zijn activiteiten zou centraliseren in Brussel.
- II. Bij de analyse richtte de Rekenkamer zich op twee hoofdscenario's:
 - a) verhuizen van Straatsburg naar Brussel en niets veranderen in Luxemburg, en
 - b) bovendien verhuizen van Luxemburg naar Brussel.
- III. De Rekenkamer constateerde dat de verhuizing van Straatsburg naar Brussel aanzienlijke besparingen kon opleveren en dat een verhuizing van Luxemburg naar Brussel die besparingen marginaal kon verhogen.
- IV. Een essentiële factor voor het niveau van de potentiële besparingen door verhuizing van Straatsburg naar Brussel is het voordeel uit verkoop, verhuur of ander gebruik van de gebouwen in Straatsburg. Daarom bekijkt de Rekenkamer in de analyse apart welke besparingen ontstaan als de Unie de gebouwen in Straatsburg met succes vervreemdt (optie A) of niet (optie B).
- V. Bij verhuizing van Luxemburg naar Brussel is er kantoorruimte nodig in Brussel voor het personeel dat nu in Luxemburg werkt. De keuze om die kantoorruimte te kopen (optie C) ofwel te huren (optie D) heeft invloed op het niveau van de besparingen door de verhuizing van Luxemburg naar Brussel, evenals de verkoopwaarde van de kantoren in Luxemburg. Daarom ging de Rekenkamer in haar analyse de besparingen bij beide opties apart na.
- VI. Volgens de raming van de Rekenkamer kan de verhuizing van Straatsburg naar Brussel alleen een jaarlijkse besparing van 114 miljoen euro opleveren plus een eenmalige besparing van 616 miljoen euro als de gebouwen in Straatsburg met succes worden vervreemd, of 40 miljoen euro als dat niet gebeurt.

VII. Een verhuizing van Luxemburg naar Brussel zou een jaarlijkse besparing opleveren van slechts 13 miljoen euro indien kantoorruimte wordt aangekocht in Brussel, met 220 miljoen euro aan eenmalige kosten. Omgekeerd zou het huren van kantoorruimte in Brussel jaarlijks 16 miljoen euro extra kosten, tegenover een eenmalig voordeel van 476 miljoen euro.

VIII. De analyse van de Rekenkamer biedt niet dezelfde mate van zekerheid als een controle van historische kosten. Met name de waarde van de gebouwen is slechts bij benadering te bepalen. De Rekenkamer heeft bij haar analyse bepaalde veronderstellingen gemaakt. Elk besluit over centralisering van activiteiten is niet alleen afhankelijk van financiële overwegingen, maar ook van andere factoren zoals de naleving van de toepasselijke bepalingen in het Verdrag.

INLEIDING

De huidige organisatie van de activiteiten van het Europees Parlement

1. In december 1992 bereikte de Europese Raad van Edinburgh overeenstemming over de locatie van de zetels van de Europese instellingen. Deze overeenkomst werd vastgelegd in een protocol bij het Verdrag van Amsterdam¹, waarin werd bepaald dat het Europees Parlement werd verdeeld over drie locaties:

- a) de zetel kwam in Straatsburg, waar twaalf voltallige zittingen zouden worden gehouden;
- b) commissievergaderingen en bijkomende voltallige zittingen zouden worden gehouden in Brussel;
- c) het secretariaat-generaal en de diensten ervan bevinden zich in Luxemburg.

¹ Verdrag van Amsterdam, protocol betreffende de plaats van de zetels van de instellingen, van bepaalde organen en diensten van de Europese Gemeenschappen en van Europol, enig artikel.

2. De parlementaire activiteiten worden georganiseerd in cycli van vier weken. Twee weken in parlementaire commissies worden gevolgd door een week van vergaderingen van de politieke groepen, waarop een plenaire week volgt. In de tweede week kan een tweedaagse (“mini-plenaire”) zitting plaatsvinden. In de eerste drie weken worden de vergaderingen gehouden in Brussel; de vierde week met de voltallige zitting wordt doorgebracht in Straatsburg. Ongeveer 2 500 administratieve personeelsleden werken in Luxemburg. De meeste diensten die verantwoordelijk zijn voor rechtstreekse assistentie van de EP-leden zijn gevestigd in Brussel en tellen ongeveer 4 100 personeelsleden². Minder dan 100 personeelsleden werken in Straatsburg, voornamelijk op het voorlichtingsbureau en in de diensten voor de bewaking van de gebouwen.
3. De administratie van het Europees Parlement heeft een aantal studies verricht om de kostprijs van de geografische spreiding te onderzoeken. Telkens was de conclusie dat het concentreren van de verrichtingen besparingen zou opleveren.

REIKWIJDTE EN AANPAK VAN DE ANALYSE VAN DE REKENKAMER

Reikwijdte van de analyse

4. In een resolutie van november 2013³ verzocht het Europees Parlement de Rekenkamer een alomvattende analyse te maken van de potentiële besparingen voor de EU-begroting – ook door minder werktijdverlies en grotere efficiëntie – wanneer het Parlement over slechts één zetel zou beschikken.
5. Hoewel in de resolutie van november 2013 Brussel niet werd genoemd als enige zetel, blijkt uit ondervraging van de PEP-leden dat ruim twee derde van hen consequent Brussel als enige zetel willen. Daarvan werd ook uitgegaan in het verslag van augustus 2013 over de drie werklocaties van het Europees

² Ongeveer 950 van de 4 100 personeelsleden in Brussel werken voor de politieke fracties.

³ Resolutie van het Europees Parlement van 20 november 2013 betreffende de zetels van de instellingen van de Europese Unie (2012/2308(INI)).

Parlement⁴. Daarom onderzocht de Rekenkamer in haar analyse de besparingen door concentratie van de activiteiten in Brussel en niet in Straatsburg of Luxemburg. Zij bekeek twee kernscenario's, namelijk:

- a) de activiteiten verplaatsen van Straatsburg naar Brussel en niets veranderen in Luxemburg, en
- b) bovendien verhuizen van Luxemburg naar Brussel.

6. Het bereik van de analyse was beperkt tot de potentiële besparingen voor de EU-begroting. Er werd dus niet onderzocht of binnen de bestaande regeling een doeltreffender gebruik van de gebouwen in Straatsburg mogelijk was, en er werd niet gekeken naar de impact van centralisatie op het milieu of de regionale economie.

7. In het kader van dit onderzoek heeft de Rekenkamer niet getracht in te gaan op mogelijk complexe juridische en politieke overwegingen inzake de passende zetels voor het Europees Parlement: dit is een zaak voor anderen. Bovendien zijn bepaalde ramingen in dit onderzoek sterk onderhevig aan veronderstellingen over vastgoedwaarden. In dit verband heeft de Rekenkamer gewerkt met louter indicatieve veronderstellingen en heeft zij de grondslag daarvan op transparante wijze aangegeven in de tekst, maar wanneer werkelijke beslissingen worden overwogen, is het belangrijk dat beleidsmakers adequaat deskundig advies inwinnen.

Aanpak

8. De analyse was gebaseerd op:

- a) onderzoek van eerdere studies om de grote verschillen tussen de diverse ramingen van potentiële besparingen te verklaren;

⁴ Administratie van het Europees Parlement, augustus 2013: "De drie werklocaties van het Europees Parlement: Financiële, ecologische en regionale gevolgen van de geografische spreiding".

- b) validering van de in augustus 2013 door de administratie van het Europees Parlement verrichte analyse;
- c) gesprekken met personeelsleden in de administratie van het Europees Parlement, meer bepaald in de directoraten-generaal Financiën en Infrastructuur en logistiek;
- d) onderzoek van documentatie die werd verstrekt door de administratie van het Europees Parlement in antwoord op de vragen van de Rekenkamer;
- e) vergaderingen met EP-leden, hun assistenten en de auteurs van eerdere studies.

DE ANALYSE VAN DE REKENKAMER

Deel 1 – Analyse door de Rekenkamer van eerdere studies door de administratie van het Europees Parlement

De diverse ramingen door de administratie van het Europees Parlement van de kostprijs van de geografische spreiding, die kan worden bespaard door centralisatie, verschillen met een factor vier

9. Eerdere studies door de administratie van het Europees Parlement bevatten uiteenlopende ramingen van de kostprijs van de geografische spreiding, waarop kan worden bespaard door centralisatie van de activiteiten in Brussel (zie

Figuur 1):

- a) In haar verslag van 2002 over de kosten voor het behoud van drie werklocaties produceerde de administratie haar hoogste raming van de jaarlijkse kosten van de geografische spreiding (203 miljoen euro) en dus ook van de mogelijke besparing door één enkele werkplaats.
- b) In de antwoorden van de administratie op de vragenlijst in voorbereiding op de kwijting voor 2010 en 2011 door het Europees Parlement werden de

jaarlijkse kosten voor de zetel in Straatsburg (en dus de potentiële besparing door die te laten vervallen) geraamd op 51 à 55 miljoen euro.

- c) In haar verslag van 2013 over de kosten voor het behouden van drie werklocaties raamde de administratie de jaarlijkse kosten door de geografische spreiding – en dus de besparing als alle activiteiten worden geconsolideerd in Brussel – op 89 miljoen euro (103 miljoen euro door het vertrek uit Straatsburg, minus 14 miljoen euro aan extra kosten door het vertrek uit Luxemburg)⁵. Die potentiële besparing is goed voor 5,0 % van de begroting van het Europees Parlement.

Figuur 1 Geraamde kosten van de spreiding (en dus potentiële besparing door de consolidatie) in verschillende studies

Scenario	Jaarlijkse besparing/(kosten), miljoen euro		
	Verslag 2002	Kwijting 2011	Verslag 2013
Vertrek uit Straatsburg	Niet apart onderzocht	55	103
Vertrek uit Luxemburg	Niet apart onderzocht	Niet onderzocht	(14)
Totaal Straatsburg plus Luxemburg	203	N.v.t.	89

⁵ Dit verslag werd voorafgegaan door een werkdocument uit 2012 van de gezamenlijke werkgroep van het Bureau en de begrotingscommissie over de begroting van het Europees Parlement. De cijfers in deze voorstudie waren vergelijkbaar met die in het verslag van 2013. Deze laatste komen ook in grote lijnen overeen met gegevens in het verslag 2011 van de secretaris-generaal over de voorlopige ontwerp-begroting 2012. In laatstgenoemd verslag werd echter uitgegaan van een sterkere personeelsinkrimping (250 in plaats van 108) met een geraamde extra besparing van 10 miljoen euro, en aan een op 30 miljoen euro geraamde waardevermindering.

De ramingen in de studies verschillen in doelstelling, timing en bereik

10. De onderliggende gedetailleerde cijfers bij de globale geraamde kosten van de geografische spreiding (mogelijk bespaard door consolidatie) in de drie voornaamste studies zijn te vinden in **bijlage 1**. Voor de verschillen tussen de ramingen bestaan er een aantal redenen:

- a) In de studies werden verschillende vragen beantwoord. Zo blijken uit de antwoorden op de kwijtingsvragenlijst 2010/2011 alleen de bijkomende kosten voor de zetel in Straatsburg, maar de studies uit 2002 en 2013 tonen de kosten voor het behoud van drie werklocaties.
- b) De situatie is in de loop van de tijd veranderd. Zo gaf de studie van 2002 een geraamde besparing te zien van 60 miljoen euro voor de huur van de gebouwen in Straatsburg. Deze werden nadien gekocht en dus bevatten latere studies geen gegevens voor huur. De ramingen in het verslag van 2002 zijn weliswaar verouderd, maar worden nog steeds gebruikt buiten de administratie van het Parlement (zie **bijlage 2**).
- c) De studies verschillen qua inhoud. Zo hebben de antwoorden op de kwijtingsvragenlijst geen betrekking op IT en uitrusting, reiskosten van de politieke groepen en besparingen door efficiëntiewinst bij personeelsinkrimping. Al deze elementen zijn wel meegenomen in de uitgebreidere studie van 2013, evenals de eenmalige kosten voor de verplaatsing naar Brussel. De voornaamste veronderstellingen in de diverse studies worden vermeld in **bijlage 3**.

In de studie van 2013 ontbraken een aantal elementen

11. De Rekenkamer ontdekte dat zelfs in de recentste en volledige studie van 2013 bepaalde elementen ontbraken, zoals de volgende:

- a) door het personeel van de Commissie en de Raad gemaakte kosten voor het bijwonen van parlementaire zittingen in Straatsburg vielen buiten het bestek van de studie;

- b) meerkosten voor de reizen van EP-leden naar Straatsburg werden te weinig significant geacht voor opname;
- c) kosten voor toekomstige renovaties van de gebouwen in Straatsburg werden niet volledig beoordeeld;
- d) de waarde van de gebouwen in Straatsburg en de potentiële ontvangsten uit de verkoop, verhuur of alternatieve benutting ervan werd niet gekwantificeerd;
- e) het aantal posten dat zou kunnen worden opgeheven als gevolg van efficiëntiewinst werd niet correct beoordeeld.

Het Paul-Henri Spaakgebouw in Brussel

Bron: Europees Parlement

Deel 2 –Analyse door de Rekenkamer van potentiële besparingen door activiteiten te verplaatsen van Straatsburg naar Brussel

12. In het eerste door de Rekenkamer onderzochte scenario worden alleen activiteiten verplaatst van Straatsburg naar Brussel en verandert er niets in Luxemburg. In de analyse van de Rekenkamer worden bedragen afgerond op 0,1 miljoen euro omdat deze nauwkeurigheidsgraad geschikt is voor de meeste ramingen van jaarlijkse kosten en besparingen, ook al zijn dan de ramingen van eenmalige kosten en besparingen, met name bij de waardebepaling van de

gebouwen, meer benaderend en minder zeker. De potentiële besparingen worden door de Rekenkamer als volgt geraamd en nader geanalyseerd in de paragrafen 13-28:

- een jaarlijkse besparing van 113,8 miljoen euro (gelijk aan 6,3 % van de jaarlijkse begroting van het Europees Parlement⁶) dankzij de consolidering van de verrichtingen;
- een eenmalige besparing van in totaal 616,1 miljoen euro door het vervreemden van de leegstaande gebouwen in Straatsburg met een geschatte waarde van 656,2 miljoen euro⁷, tegenover eenmalige kosten voor de verhuizing van het personeel ad 1,1 miljoen euro plus extra kosten ad 39 miljoen euro⁸ voor onderhoud van de gebouwen tot een andere bestemming is gevonden. Indien het Parlement de gebouwen in Straatsburg echter niet kan vervreemden, belopen de eenmalige kosten 40,1 miljoen euro.

Een terugkerende besparing door het verplaatsen van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel ten belope van 114 miljoen euro per jaar

13. De raming door de Rekenkamer van de potentiële terugkerende besparing door het verplaatsen van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel ligt 10 % hoger dan die door de administratie van het Europees Parlement in 2013, zoals blijkt uit ***Figuur 2***. Beide ramingen zijn gebaseerd op prijzen van 2014.

⁶ De totale besparingen worden ter vergelijking weergegeven in verhouding tot de begroting van het Europees Parlement, hoewel een bedrag van 4,7 miljoen euro aan besparingen betrekking heeft op de uitgaven voor dienstreizen van de Commissie en de Raad.

⁷ De Rekenkamer baseerde de raming op het gemiddelde van de nettoboekwaarde in de rekeningen (306,8 miljoen euro) en een externe beoordeling van de marktwaarde van het onroerend goed (1 005,5 miljoen euro).

⁸ De raming door de Rekenkamer ten belope van 39 miljoen euro is gebaseerd op onderhoudskosten over twee jaar.

Figuur 2 Terugkerende besparing door het verplaatsen van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel

Categorie	Miljoen euro per jaar		
	EP-analyse 2013	ERK- analyse	Vershil
Kosten voor dienstreizen en ander vervoer en communicatie	26,1	34,0	+7,9
Gebouwen en bijbehorende kosten	49,5	57,9	+8,4
Gegevensverwerking, uitrusting en roerend goed	11,8	12,0	+0,2
Besparingen door andere efficiëntiewinst	15,7	9,9	-5,8
Totale terugkerende besparingen	103,1	113,8	+10,7

Uitgaven voor dienstreizen, ander vervoer en communicatie

14. In de studie door de administratie van het Europees Parlement uit 2013 wordt de besparing door minder reizen en vervoer naar Straatsburg geraamd op 26,1 miljoen euro per jaar. Dit bedrag omvat de uitgaven voor dienstreizen van de ambtenaren van het Europees Parlement, de politieke fracties, assistenten en freelance tolken. Ook vallen daaronder de kosten voor het vervoer van kisten van en naar Straatsburg. De Rekenkamer ontdekte dat in de uitgaven voor dienstreizen nog 7,9 miljoen euro meer zou kunnen worden bespaard:

- a) de uitgaven voor dienstreizen door andere instellingen, met name de Commissie (4,3 miljoen euro per jaar) en de Raad (0,4 miljoen euro per jaar);
- b) de bijkomende uitgaven ad 1,8 miljoen euro per jaar doordat EP-leden naar Straatsburg reizen in plaats van naar Brussel;
- c) voor de studie van 2013 baseerde de administratie van het Europees Parlement zich op de reële uitgaven voor dienstreizen van personeelsleden en assistenten in 2012, de laatst beschikbare cijfers. De Rekenkamer baseerde haar analyse op de uitgaven van 2013, die 1,1 miljoen euro hoger waren voor de personeelsleden en 0,3 miljoen euro hoger voor de assistenten.

Gebouwen en bijbehorende kosten

15. In de studie van 2013 schatte de administratie dat het verlaten van Straatsburg jaarlijks 49,5 miljoen aan besparingen zou opleveren door het vermijden van dubbele vestiging. Aangezien het Parlement eigenaar is van de gebouwen in Straatsburg, moet het betalen voor de renovatie ervan zodat ze geschikt blijven voor hun doel. Dat bedrag verschilt van jaar tot jaar, al naargelang de verrichte renovatie. In de studie van 2013 werd de besparing op 7,3 miljoen euro geraamd op grond van specifieke projecten voor 2014, zoals de renovatie van het recentelijk aangekochte Vaclav Havelgebouw in Straatsburg. Besluiten ter uitvoering van het renovatiebeleid van het Europees Parlement, op basis waarvan de gemiddelde jaarlijkse kosten zouden kunnen worden geraamd, zijn nog niet genomen⁹. Omdat zulke besluiten ontbreken, past de Rekenkamer in haar analyse de kosten per vierkante meter voor de renovatie van het KAD I-gebouw in Luxemburg na 30 jaar dienst toe op de oppervlakte van de gebouwen in Straatsburg. Het resultaat - 17,2 miljoen euro per jaar¹⁰ - wordt in de plaats van de specifieke kosten ad 7,3 miljoen euro gebruikt als voor latere behoeften aan renovatie. Eventuele beslissingen tot sloop en wederopbouw kunnen extra kosten meebrengen, maar deze zijn onzeker en zijn dus niet meegenomen in de analyse van de Rekenkamer.

16. Bij verhuizing van Straatsburg naar Brussel zou de besparing op gebouwen worden beperkt door hogere kosten voor schoonmaak, energie en beveiliging ten belope van 0,6 miljoen euro per jaar door het intensievere gebruik van de grote

⁹ Intern auditrapport 11/08 van 3 december 2012: Follow-up van de audit van het beleid inzake gebouwen, dienst interne audit van het Europees Parlement, Rapport 09/03 van 2 december 2009 en vervolgnota van 22 november 2013 van de directeur-generaal Infrastructuur en logistiek.

¹⁰ De geraamde kosten van 63,5 miljoen euro voor de renovatie van 26 800 vierkante meter in het bestaande KAD I-gebouw na 30 jaar staan gelijk aan 2 369 euro per vierkante meter. Voor de gebouwen in Straatsburg met een oppervlakte van 218 272 vierkante meter wordt dat 517,1 miljoen euro ofwel 17,2 miljoen euro per jaar, gespreid over 30 jaar.

vergaderzaal in Brussel. In de analyse van de Rekenkamer wordt dit bedrag dus in mindering gebracht op de geraamde besparingen.

17. Een verhuizing van Straatsburg naar Brussel zou bijkomende vaste kosten inhouden van 0,9 miljoen euro omdat in Brussel 144 bijkomende secundaire kantoren nodig zijn voor het personeel uit Luxemburg dat regelmatig voltallige zittingen bijwoont¹¹.

Gegevensverwerking, uitrusting en roerend goed

18. In de studie van de administratie uit 2013 werd geschat dat het verlaten van Straatsburg een besparing kon opleveren van 11,8 miljoen euro per jaar voor gegevensverwerking, uitrusting en roerend goed. Hierbij was niet de besparing inbegrepen die volgens de raming van directoraat-generaal Innovatie en technologische ondersteuning (DG ITEC) mogelijk was op de IT-infrastructuurkosten. Daarom omvat de analyse van de Rekenkamer bijkomende geraamde besparingen van 0,2 miljoen euro.

Besparingen door andere efficiëntiewinst

19. In de studie van 2013 werd een op 6,0 miljoen euro geraamde jaarlijkse besparing mogelijk geacht doordat het personeel minder tijd besteedt aan reizen naar Straatsburg (elk jaar zijn er meer dan 14 000 reizen tussen Brussel en Straatsburg). 75 % van die reistijd werd beschouwd als verloren tijd die kon worden omgerekend in personeelsinkrimping. De Rekenkamer is het ermee eens dat tijdsbesparing door minder reizen meer efficiëntie oplevert, maar dit zou niet leiden tot rechtstreekse besparingen voor de begroting.

20. In de studie van 2013 werd geraamd dat het personeelsbestand met 55 posten kon worden ingekrompen dankzij een meer gestroomlijnde structuur na

¹¹ Op basis van 20 vierkante meter per kantoor inclusief gemeenschappelijke ruimte en met jaarlijkse kosten ad 321 euro per vierkante meter (201 euro huur en 120 euro exploitatiekosten).

het verplaatsen van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel. In die raming werden echter zeven arbeidscontractanten over het hoofd gezien. Daarom bevat de analyse van de Rekenkamer 0,3 miljoen euro aan geraamde extra besparingen¹².

21. De studie van 2013 omvat een geraamde besparing van 0,4 miljoen euro door meer efficiëntie in de uitgaven van de medische dienst van het Parlement. Deze besparing is niet overgenomen in de analyse van de Rekenkamer omdat deze uitgaven ter vergoeding van consulten en onderzoeken afhangen van het aantal onderzochte personen en niet zozeer van het aantal locaties, en dus niet significant zullen afnemen.

22. De analyse van de Rekenkamer omvat een bijkomende besparing van 0,3 miljoen euro door minder betalingen voor chauffeursdiensten voor de leden, omdat de gemiddelde prijs voor een rit in Brussel lager is dan in Straatsburg.

Bij vervreemding van de gebouwen in Straatsburg (optie A) beloopt de eenmalige besparing door de verhuizing van Straatsburg naar Brussel 616 miljoen euro

23. De raming door de Rekenkamer van de eenmalige kosten en besparingen bij verplaatsing van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel en vervreemding van de gebouwen in Straatsburg wordt weergegeven in 0. Deze eenmalige kosten en besparingen werden door de administratie van het Europees Parlement in haar analyse van 2013 niet gekwantificeerd.

¹² Bij gemiddelde kosten van 43 000 euro voor arbeidscontractanten.

Figuur 3 Eenmalige kosten en besparingen bij verplaatsing van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel en vervreemding van de gebouwen (optie A)

Soort kosten / besparingen	(kosten) / besparingen in miljoen euro	
	EP-analyse 2013	ERK-analyse
Kosten voor verhuizing personeel	geen raming	(1,1)
Waarde van de gebouwen in Straatsburg	geen raming	656,2
Kosten voor twee jaar onderhoud gebouwen Straatsburg	geen raming	(39,0)
Netto eenmalige (kosten) / besparingen	geen raming	616,1

Kosten voor personeelsverhuizing

24. Naar schatting 50 personeelsleden zouden worden verhuisd van Straatsburg naar Brussel tegen een kostprijs van 1,1 miljoen euro aan dag- en inrichtingsvergoedingen en verhuiskosten.

Waarde van de gebouwen in Straatsburg

25. In Brussel zijn evenveel gebouwen beschikbaar als in Straatsburg, dus zijn er geen eenmalige kosten voor het verwerven van nieuwe kantoren of vergaderzalen. Het Parlement zal in 2018-2019 de vergaderzaal in Brussel renoveren, ongeacht of wordt besloten om de activiteiten daar te centraliseren. Volgens directoraat-generaal Infrastructuur en logistiek (DG INLO) zijn geen bijkomende werkzaamheden nodig aan de vergaderzaal als alle voltallige zittingen zouden plaatsvinden in Brussel. Voor de timing van een eventuele verhuizing naar Brussel moet wel rekening worden gehouden met het feit dat deze zaal tijdens de renovatie niet beschikbaar is.

26. Aangezien het Parlement eigenaar is van de gebouwen in Straatsburg, betekent elke opbrengst van verkoop, verhuur of gebruik door een ander EU-orgaan een besparing voor de EU-begroting. De studie van 2013 bevatte geen schatting van de waarde van de gebouwen in Straatsburg omdat een definitieve schatting moeilijk te maken valt. Aangegeven werd dat de beste

mogelijkheid bestond in het verplaatsen van een of meer organisaties met soortgelijke behoeften naar Straatsburg. De nettoboekwaarde van de grond en gebouwen van het Parlement in Straatsburg bedraagt 306,8 miljoen euro¹³. In 2009 schatte een extern expert de marktwaarde van de gebouwen aanzienlijk hoger, namelijk op 981,0 miljoen euro¹⁴, wat neerkomt op 1 005,5 miljoen euro indien de grondwaarde wordt meegeteld¹⁵. Daarom hanteerde de Rekenkamer in haar analyse een gemiddelde van 656,2 miljoen euro om aan te geven dat de verkoop, verhuur of besparing door alternatief gebruik van de gebouwen in Straatsburg een aanzienlijk voordeel zou opleveren. De geschatte verkoopwaarde zou echter verder kunnen worden beperkt door de specifieke aard van de gebouwen in Straatsburg, de wisselvalligheid van de vastgoedmarkt en het recht van de stad Straatsburg om te onderhandelen over de aankoop van bepaalde gebouwen.

Kosten voor twee jaar onderhoud van de gebouwen in Straatsburg

27. Indien de gebouwen in Straatsburg twee jaar leegstaan en ongebruikt blijven, blijft het Parlement de kosten dragen voor het onderhoud ervan. De kosten voor onderhoud, schoonmaak en energie voor die gebouwen bedragen buiten de zittingsweken 346 000 euro per week¹⁶ ofwel 18 miljoen euro per jaar. Daarbij komt nog 1,5 miljoen euro per jaar om een minimum aan beveiliging te behouden. De analyse van de Rekenkamer bevat een voorziening van 39 miljoen euro voor

¹³ Nettoboekwaarde (historische kosten minus afschrijving) per 31 december 2013.

¹⁴ Europees Parlement, Antwoorden op de kwijtingsvragenlijst 2010, punt 24 en bijlage, volgens de evaluatie van IMMOLABEL.BE.

¹⁵ Wanneer het Parlement de gebouwen Winston Churchill, Salvador de Madariaga en Pierre Pfimlin niet langer gebruikt, heeft de stad Straatsburg het recht de grond terug te kopen voor 1 euro en de gebouwen te kopen tegen een overeengekomen prijs. De grond voor het Louise Weissgebouw werd door het Europees Parlement gekocht en heeft een nettoboekwaarde van 24,5 miljoen euro.

¹⁶ Kwijting 2012 D(2013)61497 punt 45.3.

het onderhoud van de gebouwen gedurende twee jaar totdat ze worden vervreemd.

Worden de gebouwen in Straatsburg niet vervreemd (optie B), dan belopen de eenmalige kosten 40 miljoen euro

28. In de studie van 2013 werd erop gewezen dat de gebouwen in Straatsburg moeilijk vervreemdbaar zijn wegens hun specifieke indeling. Mocht het Parlement er niet in slagen de gebouwen in Straatsburg te vervreemden, dan zou er geen eenmalig voordeel zijn voor de EU-begroting. In plaats van de geraamde eenmalige besparing van in totaal 616,1 miljoen euro zou er een eenmalige kostprijs van 40,1 miljoen euro komen (zie 0), die nog zou stijgen als het Parlement de gebouwen gedurende meer dan twee jaar moet onderhouden.

Figuur 4 Eenmalige kosten en besparingen bij verplaatsing van de activiteiten van Straatsburg naar Brussel en niet-vervreemding van de gebouwen (optie B)

Soort kosten / besparingen	(kosten) / besparingen in miljoen euro	
	EP-analyse 2013	ERK-analyse
Kosten voor verhuizing personeel	geen raming	(1,1)
Waarde van de gebouwen in Straatsburg	geen raming	0,0
Kosten voor twee jaar onderhoud gebouwen Straatsburg	geen raming	(39,0)
Netto eenmalige (kosten) / besparingen	geen raming	(40,1)

Louise Weiss-gebouw, Straatsburg

Bron: Europees Parlement

Deel 3 – Analyse door de Rekenkamer van potentiële besparingen door ook activiteiten te verplaatsen van Luxemburg naar Brussel

29. In het tweede door de Rekenkamer onderzochte scenario worden ook activiteiten van Luxemburg naar Brussel verplaatst. Het Parlement bouwt momenteel in Luxemburg één enkel kantoorgebouw waarin al zijn – nu nog over meerdere gebouwen verspreide – personeel zal worden ondergebracht. Het nieuwe gebouw (KAD) bestaat hoofdzakelijk uit een nieuwe constructie (KAD II) die gereed moet komen in 2016, maar tevens wordt het bestaande KAD I gerenoveerd en dit moet klaar zijn in 2018¹⁷. De geraamde projectkosten, inclusief financieringskosten, bedragen 651,1 miljoen euro. Bij de analyse veronderstelt de Rekenkamer dat een eventuele verhuizing zou plaatsvinden na de oplevering van het KAD-complex.

¹⁷ Besluit van het Bureau van 10 januari 2012 en vergelijkingstabellen “KAD-project / non KAD” 2012(D) 18188.

30. Bij verplaatsing van de activiteiten van Luxemburg naar Brussel zijn de kosten of besparingen afhankelijk van de beslissing om kantoorruimte in Brussel te kopen (optie C) of te huren (optie D) (zie ***Figuur 5***):

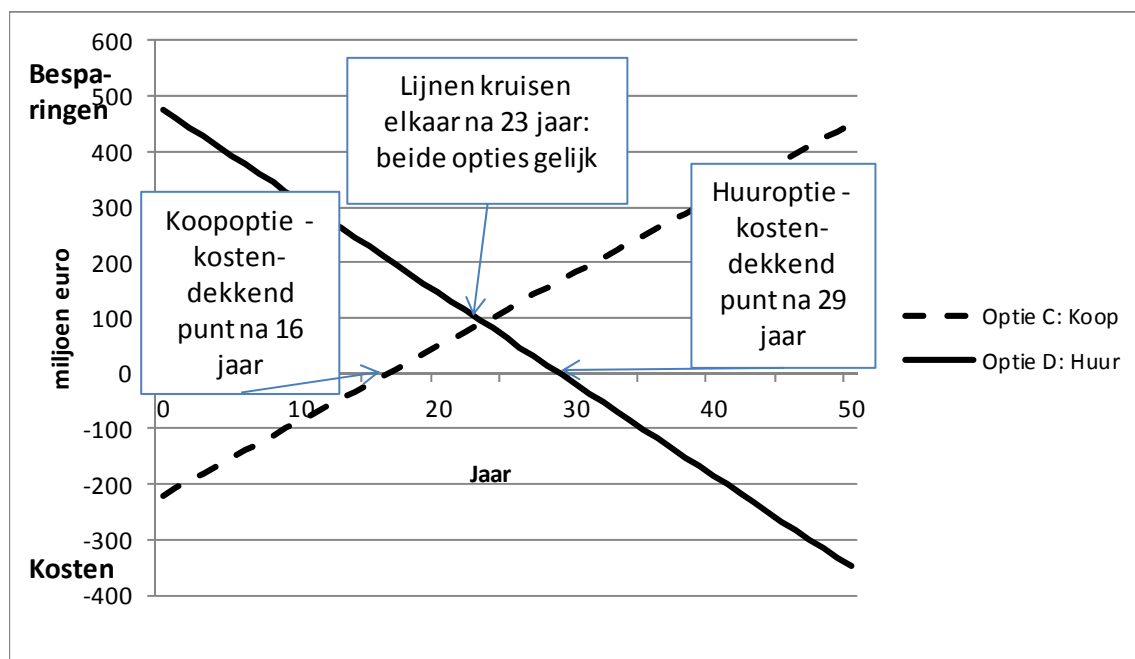
- **optie C – kopen:** dit levert potentiële jaarlijkse besparingen van 13,4 miljoen euro op (0,7 % van de jaarlijkse begroting van het Europees Parlement). Er zijn aanzienlijke eenmalige kosten ad 220,2 miljoen euro voor de verhuizing van het personeel en bijkomende kosten voor de bouw van bijkomende kantoren in Brussel voor een bedrag dat de verkoopwaarde van het KAD-complex in Luxemburg te boven gaat;
- **optie D – huren:** tegenover jaarlijkse extrakosten van 16,4 miljoen euro in verband met de huur van kantoren in Brussel (0,9 % van de jaarbegroting van het Europees Parlement) staat een eenmalig voordeel ad 476,1 miljoen euro uit de verkoop van het KAD-complex in Luxemburg.

Figuur 5 Analyse van het kostendekkend punt voor de opties kopen/huren – terugverdiendijd voor investeringen of tijd om eenmalige besparingen te absorberen

	Optie C: Koop	Optie D: Huur
	besparingen/ (kosten) in miljoen euro	
Terugkerende jaarlijkse (kosten) / besparingen	13,4	(16,4)
Eenmalige (kosten) / besparingen	(220,2)	476,1
	Jaren	
Terugverdiendtijd voor investeringen	16,4	
Jaren voor absorptie eenmalige besparing		29,0

31. De cumulatieve waarde over een periode van 50 jaar van de kosten en besparingen in de twee opties koop/huur wordt getoond in ***Figuur 6***. Deze kosten en besparingen worden nader geanalyseerd in de paragrafen 33-49.

Figuur 6 Cumulatieve waarde over 50 jaar van de kosten en besparingen door kopen of huren

32. Bij investeringsanalyse kan een kortingspercentage worden toegepast om op verschillende tijdstippen ontstaande kosten en baten vergelijkbaar te maken¹⁸. Toepassing van een disconteringspercentage van 3,5 % zou over een periode van 50 jaar een gering verschil tussen de twee opties betekenen.

De terugkerende besparing door de aankoop van kantoorruimte in Brussel (optie C) bedraagt 13 miljoen euro per jaar

33. De raming door de Rekenkamer van de potentiële terugkerende besparingen door verplaatsing van de activiteiten van Luxemburg naar kantoren in Brussel wordt weergegeven in **Figuur 7**. De mogelijke besparing van 13,4 miljoen euro geldt ongeacht of het Parlement beslist om kantoren in Brussel te kopen of te

¹⁸ De Europese Commissie adviseert een kortingspercentage van 3,5 % voor EU-landen. Zie "The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB", maart 2013. Bij die beoordeling worden constante marktprijzen toegepast (prijzen voor 2014 in de analyse van de Rekenkamer) en worden rentebetalingen uitgesloten omdat de impact ervan tot uitdrukking komt in de korting.

huren. Besluit het Parlement echter kantoren te huren, dan draagt het de bijkomende terugkerende kosten voor huur (zie paragraaf 46).

Figuur 7 Terugkerende besparingen door de aankoop van kantoorruimte in Brussel voor het personeel uit Luxemburg

Categorie	Miljoen euro per jaar		
	EP-analyse 2013	ERK-analyse	Vershil
Kosten van dienstreizen en ander vervoer en communicatie	5,5	4,9	-0,6
Gebouwen en bijbehorende kosten	0,6	1,3	+0,7
Besparingen door andere efficiëntiewinst	8,9	7,2	-1,7
Totale terugkerende kosten	15,0	13,4	-1,6

Categorie	Miljoen euro per jaar		
	EP-analyse 2013	ERK-analyse	Vershil
Kosten van dienstreizen en ander vervoer en communicatie	5,5	4,9	-0,6
Gebouwen en bijbehorende kosten	0,6	1,3	+0,7
Besparingen door andere efficiëntiewinst	8,9	7,2	-1,7
Totale terugkerende kosten	15,0	13,4	-1,6

Uitgaven voor dienstreizen, ander vervoer en communicatie

34. In de studie van 2013 baseerde de administratie van het Europees Parlement zich op de reële uitgaven voor dienstreizen van het personeel in 2012. De Rekenkamer baseerde haar analyse op dezelfde uitgaven in 2013, die 0,6 miljoen euro lager waren.

Gebouwen en de betrokken kosten

35. Bij een verplaatsing van Luxemburg naar Brussel is er geen behoefte meer aan 144 bijkomende secundaire kantoren zoals bij een verhuizing alleen uit Straatsburg (zie paragraaf 17). Dit levert een besparing op van 0,9 miljoen euro.

36. In de studie van 2013 werd aangenomen dat 0,6 miljoen euro kon worden bespaard op uitgaven in verband met de gebouwen (zoals energie, schoonmaak, beveiliging en huur) voor 175 tweede kantoren in Brussel en Luxemburg voor personeel uit de andere werklocatie. In de analyse van de Rekenkamer bedraagt de besparing 0,4 miljoen euro doordat er geen rekening is gehouden met besparingen op huur. Deze zijn in de analyse van de Rekenkamer weergegeven als een vermindering van de extra vloeroppervlakte die moet worden gekocht of gehuurd in Brussel (zie de paragrafen 42 en 46).

Besparingen door grotere efficiëntie elders

37. In de studie van 2013 werd geraamd dat de grotere efficiëntie doordat het personeel minder moest reizen tussen Luxemburg en Brussel jaarlijks een begrotingsbesparing zou opleveren van 3,2 miljoen euro. Evenals voor de reizen naar Straatsburg (zie paragraaf 19) vindt de Rekenkamer dat tijdsbesparing door minder reizen meer efficiëntie oplevert, maar geen besparingen voor de begroting.

38. In de studie van 2013 werd geraamd dat het personeelsbestand met 53 posten kon worden verminderd door de meer gestroomlijnde structuur na het verplaatsen van de activiteiten van Luxemburg naar Brussel. Bij de raming van die personeelsinkrimping was echter geen rekening gehouden met vijf arbeidscontractanten. Daarom vermeldt de Rekenkamer in haar analyse een extra geraamde besparing van 0,2 miljoen euro¹⁹. In de studie van 2013 werd ook de door de personeelsinkrimping ontstane besparing aan kantoorruimte onderschat. Daarom vermeldt de Rekenkamer in haar analyse een extra geraamde besparing van 0,1 miljoen euro²⁰.

¹⁹ Op basis van gemiddelde kosten van 43 000 euro per arbeidscontractant.

²⁰ In de analyse van het Parlement werd uitgegaan van kantoren van 20 vierkante meter ad 180 euro per vierkante meter. In de praktijk plant DG INLO kantoren van gemiddeld 40 vierkante meter. De kostprijs per vierkante meter, exclusief huur, bedraagt 120 euro.

39. Op korte termijn zouden er geraamde extra kosten zijn van 0,2 miljoen euro doordat door de verhuizing naar Brussel meer personeelsleden recht hebben op de ontheemdingstoelage. Het deel van het Parlementspersoneel dat die toelage ontvangt in Brussel (72 %) is echter kleiner dan in Luxemburg (90 %). Gezien het jaarlijkse personeelsverloop van 4 % zal echter het aantal personeelsleden dat de ontheemdingstoelage ontvangt, naar verwachting afnemen. Daalt het percentage tot 81 %, dan worden de extra kosten vervangen door een geraamde jaarlijkse besparing van 2,5 miljoen euro. Aangezien deze besparing pas volledig zal worden gerealiseerd naarmate personeelsverloop plaatsvindt, worden de jaarlijkse besparingen geraamd op gemiddeld 1,2 miljoen euro over 25 jaar.

De eenmalige kostprijs van de aan te kopen kantoren in Brussel (optie C) zou 220 miljoen euro belopen

40. De Rekenkamer raamt de eenmalige kostprijs voor het kopen van kantoren in Brussel voor het personeel uit Luxemburg op 220,2 miljoen euro (zie **Figuur 8**).

Figuur 8 De eenmalige kostprijs voor het kopen van kantoren in Brussel voor het personeel uit Luxemburg

Soort kosten/besparingen	(kosten) / besparingen in miljoen euro		
	EP-analyse 2013	ERK-analyse	Vershil
Kosten voor verhuizing personeel	(58,6)	(54,2)	+4,4
Kosten voor aanbouw kantoren in Brussel	(1 231,1)	(696,3)	+534,8
Verkoopwaarde van KAD Luxemburg	651,1	530,3	-120,8
Netto eenmalige (kosten) / besparingen	(638,6)	(220,2)	+418,4

Kosten voor het verhuizen van personeel

41. In de studie van 2013 werden de eenmalige kosten van het verhuizen van personeel van Luxemburg naar Brussel geraamd op 58,6 miljoen euro. Dit was inclusief 4,4 miljoen euro wegens tijdverlies tijdens de verhuizing. Dit tijdverlies brengt echter niet direct kosten mee voor de begroting. Daarom raamt de Rekenkamer het bedrag van de eenmalige kosten voor het verhuizen van

personeel (dag- en installatievergoedingen en verhuiskosten) op 54,2 miljoen euro.

Kosten voor het bouwen van kantoren in Brussel

42. In de studie van 2013 werd toegelicht dat de prijs voor het bouwen van kantoren in Luxemburg gunstiger was dan in Brussel omdat Luxemburg het terrein voor het KAD-gebouw aanbood voor de symbolische prijs van één euro. Volgens de raming in de studie zou het 1 231,1 miljoen euro kosten om in Brussel kantoren te bouwen van een vergelijkbare grootte als het KAD-gebouw waarin het personeel uit Luxemburg kon worden ondergebracht. Die raming was gebaseerd op de kostprijs per vierkante meter inclusief financiering (4 745 euro) voor het bestaande TREBEL-gebouw in de Europese wijk in Brussel. Daarbij werden de bouwkosten echter aanzienlijk te hoog aangegeven omdat niet de relevante afmetingen van het KAD-gebouw waren gehanteerd²¹. Bovendien was er geen rekening gehouden met de 175 secundaire kantoren in Brussel en Luxemburg voor het personeel dat uit de andere werklocatie komt, die zouden niet langer nodig zijn (zie paragraaf 36), noch met de schrapping van 58 posten voor Luxemburgs personeel (zie paragraaf 38). In de analyse van de Rekenkamer worden de kosten voor het bouwen in Brussel geraamd op 696,3 miljoen euro²².

Verkoopwaarde KAD Luxemburg

43. De Rekenkamer maakte een voorzichtige schatting van de verkoopwaarde van de ontruimde KAD-kantoren in Luxemburg op basis van bouwkosten van

²¹ In de studie van 2013 werd als vloeroppervlakte van het KAD-gebouw 259 429 vierkante meter genomen. Dit is echter de bruto-vloeroppervlakte inclusief de kelderruimten. Als relevante afmetingen voor de berekening had de vloeroppervlakte exclusief kelderruimte moeten worden gehanteerd, te weten 154 000 vierkante meter.

²² Bij een kostprijs van 4 700 euro per vierkante meter (exclusief financieringskosten) voor 148 180 vierkante meter (154 000 vierkante meter minus 175 kantoren van 20 vierkante meter en 58 kantoren van 40 vierkante meter ofwel 5820 vierkante meter).

530,3 miljoen euro²³. De raming door de administratie van het Europees Parlement in zijn studie van 2013 valt 120,8 miljoen euro hoger uit doordat daarbij financieringskosten zijn meegeteld. De uiteindelijke opbrengstwaarde zal echter ook afhangen van de marktvloed van de toepasselijke nationale wetgeving inzake de bestemming van gebouwen op die locatie.

44. Het KAD is een normaal kantoorgebouw met een uitstekende ligging die valt onder het Luxemburgse *Plan d'aménagement général du territoire – Plateau du Kirchberg*²⁴. Het terrein en de gebouwen van het Europees Parlement daarop worden naar Luxemburgs recht beschouwd als gebouwen en installaties van nationaal belang.

45. Volgens de wet- en regelgeving inzake de overdracht van grond²⁵ kan het Europees Parlement onderhandelen over de verkoop van het KAD aan de Luxemburgse regering, een andere instelling van de Europese Unie of een internationale organisatie. Wordt het KAD niet gelijktijdig met de verhuizing van het personeel naar Brussel vervreemd, dan blijft het Parlement de kosten voor de instandhouding ervan dragen²⁶. In de analyse van de Rekenkamer wordt aangenomen dat de tijd die nodig is om in Brussel ruimte aan te kopen of te huren voor het personeel uit Luxemburg volstaat om een geschikte oplossing te vinden voor het KAD-complex.

²³ Daar het KAD-complex nog n aanbouw is en pas zal zijn voltooid in 2016 (nieuw KAD-gebouw) en 2018 (renovatie van het bestaande KAD-gebouw), kan de timing van een eventueel besluit tot verplaatsing van Luxemburg naar Brussel invloed hebben op de bouwkosten en op de waarde van het KAD-complex.

²⁴ www.fondskirchberg.lu

²⁵ Waaronder de "Acte de cession entre l'Etat du Grand-Duché de Luxembourg et l'Union Européenne" (akte van cessie tussen de Staat van het Groothertogdom Luxemburg en de Europese Unie) van 13 december 2011.

²⁶ Op basis van de kosten voor de instandhouding van de verlaten gebouwen in Straatsburg (19,5 miljoen euro per jaar voor 218 272 vierkante meter) zou het instandhouden van de 154 000 vierkante meter van het KAD jaarlijks 13,8 miljoen euro kosten.

De terugkerende bijkomende kosten voor de huur van kantoren in Brussel (optie D) belopen 16 miljoen euro per jaar

46. Besluit het Parlement te huren in plaats van te bouwen²⁷, dan behoudt het de terugkerende besparingen van 13,4 miljoen euro door minder reiskosten en efficiëntiewinsten, zoals beschreven in de paragrafen 33-39 en ***Figuur 7***.

Tegenover die besparingen staan echter bijkomende uitgaven om in de Europese wijk van Brussel te huren tegen 201 euro per vierkante meter, ofwel 29,8 miljoen euro per jaar²⁸. Dit brengt jaarlijkse kosten met zich ten belope van 16,4 miljoen euro (zie ***Figuur 9***). Het verschil van 12,1 miljoen euro voor gebouwen en betrokken kosten komt doordat het Parlement zijn raming van de bijkomende huurkosten in Brussel baseerde op de vergelijking met de huidige huurprijzen in Luxemburg en de Rekenkamer haar analyse baseerde op een vergelijking met een situatie van eigendom van het KAD in Luxemburg waarin niet meer gehuurd wordt (zie paragraaf 29).

²⁷ Deze optie werd door de administratie van het Europees Parlement in haar studie van 2013 niet bekeken omdat toen dichtbij het Europees Parlement geen kantoorruimte beschikbaar was voor 2 500 personen. In haar analyse neemt de Rekenkamer aan dat er mogelijkheden zullen ontstaan, zij het misschien niet voor alle personeelsleden ineens.

²⁸ Bij een oppervlakte van 148 180 vierkante meter. De huurprijs van 201 euro per vierkante meter is gebaseerd op het gebouw aan Plantsoen de Meeûs in de Europese wijk. Het Europees Parlement volgt het beleid om kantoorruimte te verwerven binnen een straal van 1 km rond het hoofdgebouw. De analyse van de Rekenkamer is consistent met dit beleid. De kosten kunnen echter worden verlaagd door kantoorruimte te huren buiten de Europese wijk, vooral voor personeelsleden zoals vertalers die geen rechtstreekse assistentie verlenen aan parlementsleden of ander personeel. De Rekenkamer baseert haar analyse van de huurkosten in Brussel op het aantal vierkante meter dat is gepland voor het KAD-gebouw in Luxemburg. Huren geeft het Parlement de nodige flexibiliteit om het aantal vierkante meters af te stemmen op zijn behoeften en op zijn gemiddelde van 40 vierkante meter per persoon. Het Parlement bezet momenteel 128 620 vierkante meter in Luxemburg. Door de vermindering met 233 kantoren ofwel 5 820 vierkante meter zou het huren van 122 800 vierkante meter in Brussel tegen 150 euro per vierkante meter jaarlijks 18,4 miljoen euro kosten in plaats van 29,8 miljoen euro.

Figuur 9 Vaste kosten voor het huren van kantoren in Brussel voor Luxemburgs personeel

Categorie	(kosten) / besparingen in miljoen euro		
	EP-analyse 2013	ERK-analyse	Vershil
Kosten voor dienstreizen en ander vervoer en communicatie	5,5	4,9	-0,6
Waarde van bespaarde tijd door minder reizen	3,2	0,0	-3,2
Gebouwen en bijbehorende kosten	(16,4)	(28,5)	-12,1
Besparingen door andere efficiëntiewinst	5,7	7,2	+1,5
Totale terugkerende (kosten)/besparingen	(2,0)	(16,4)	-14,4

De eenmalige besparing door het huren van kantoren in Brussel (optie D) bedraagt 476 miljoen euro

47. De Rekenkamer raamt de eenmalige besparing door het verplaatsen van de activiteiten van Luxemburg naar gehuurde kantoren in Brussel op 476,1 miljoen euro (zie ***Figuur 10***).

Figuur 10 Eenmalige besparing door het huren van kantoren in Brussel

Soort kosten/besparingen	(kosten) / besparingen in miljoen euro		
	EP-analyse 2013	ERK-analyse	Vershil
Kosten voor verhuizing personeel	(58,6)	(54,2)	+4,4
Verkoopwaarde van KAD Luxemburg	651,1	530,3	-120,8
Netto eenmalige besparingen	592,5	476,1	-116,4

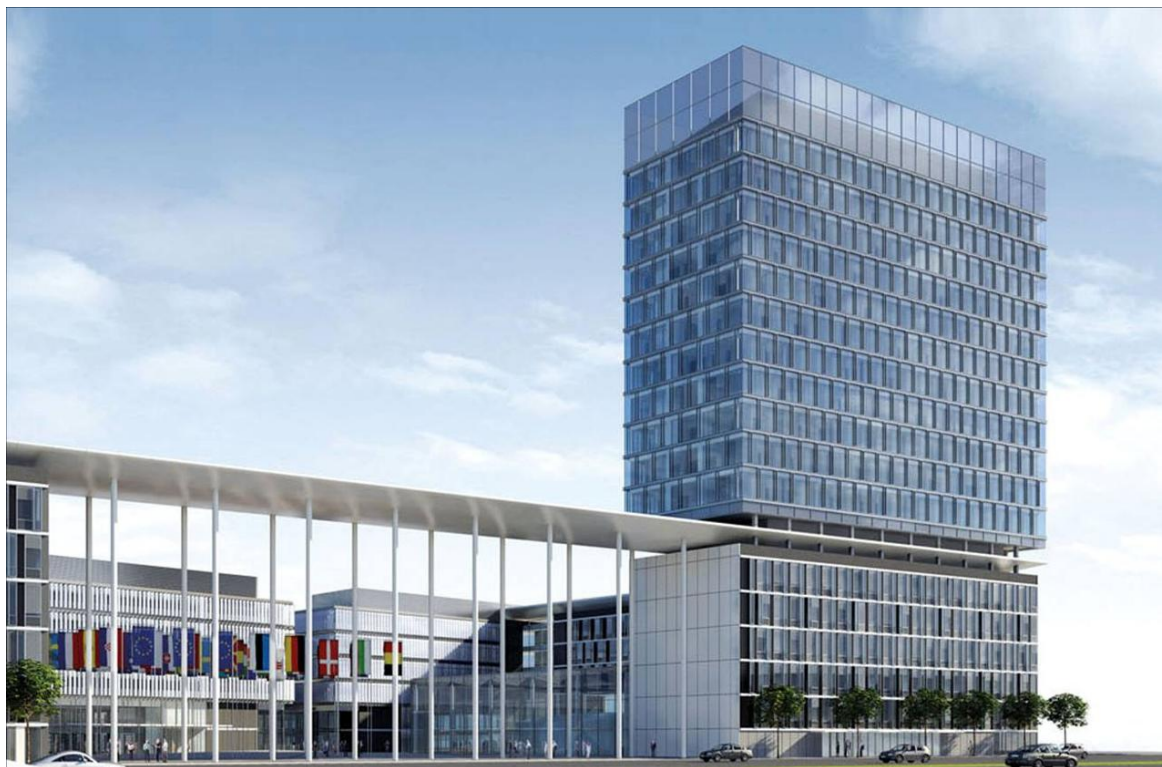
Kosten voor het verhuizen van het personeel

48. Ook als het Parlement kantooruimte huurt in Brussel, draagt het nog steeds de eenmalige kosten voor het verhuizen van het personeel van Luxemburg naar Brussel ad 54,2 miljoen euro (zie paragraaf 41).

Verkoopwaarde KAD Luxemburg

49. Wanneer het Parlement kantooruimte huurt in Brussel, draagt het niet de eenmalige kosten om daar kantoren te bouwen. Wel zou het nog steeds de

waarde van de verlaten KAD-kantoren in Luxemburg uitsparen, die gelijk is aan de 530,3 miljoen euro bouwkosten (zie paragraaf 43).

Het geplande KAD-gebouw, Luxemburg

Bron: Europees Parlement

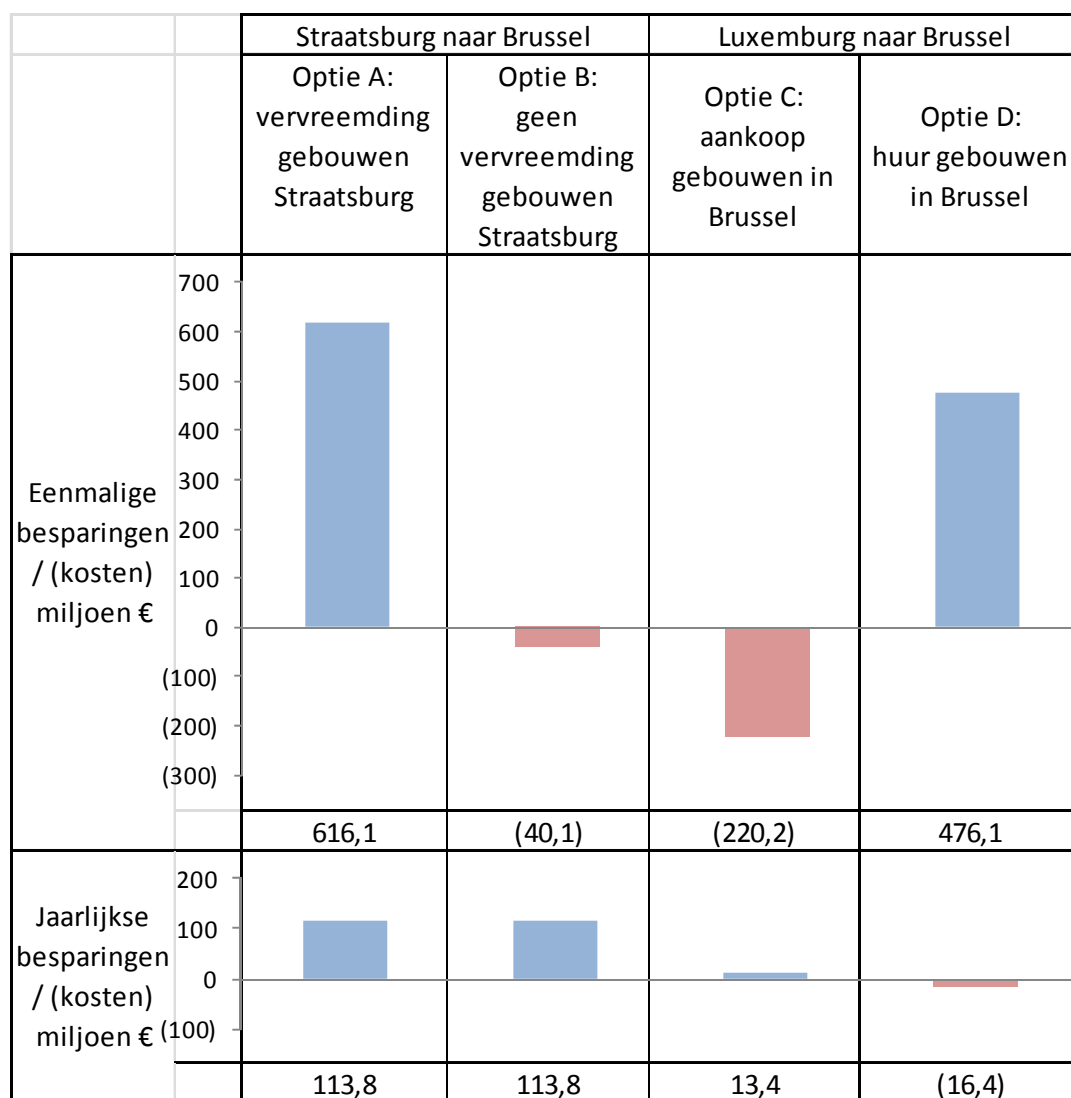
SLOTOPMERKINGEN

Verhuizing van Straatsburg naar Brussel kan aanzienlijke besparingen opleveren. Verhuizing van Luxemburg naar Brussel kan die besparingen slechts marginaal verhogen.

50. Een overzicht van de geraamde eenmalige en terugkerende kosten en besparingen door verhuizing van Straatsburg naar Brussel en van Luxemburg naar Brussel is te vinden in ***Figuur 11*** en ***bijlage 4***.

Figuur 11 Overzicht van de eenmalige en terugkerende kosten en besparingen bij verhuizing vanuit Straatsburg en vanuit Luxemburg

afzonderlijk

51. Verhuizing van Straatsburg naar Brussel betekent een geraamde terugkerende besparing voor de EU-begroting van 113,8 miljoen euro (ofwel 6,3 % van de begroting van het Europees Parlement). Daarnaast is er het - moeilijk kwantificeerbare maar mogelijk aanzienlijke - eenmalige voordeel uit de vervreemding van de gebouwen in Straatsburg. De Rekenkamer baseert haar raming van 656,2 miljoen euro op het gemiddelde tussen de netto boekwaarde (306,8 miljoen euro) en een externe beoordeling van hun marktwaarde (1 005,5 miljoen euro). Tegenover dit voordeel staan de eenmalige kosten voor verhuizing van het personeel ad 1,1 miljoen euro en eventuele kosten voor het in stand houden van de gebouwen totdat een geschikte oplossing is gevonden (in de analyse van de Rekenkamer is hiervoor een voorziening ad 39 miljoen euro

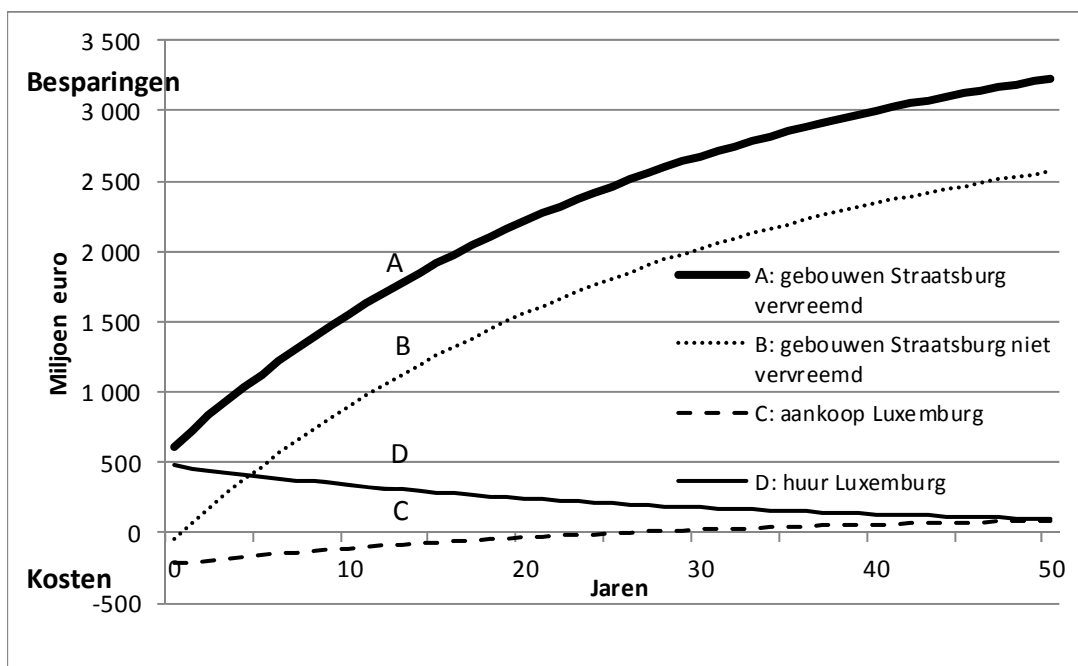
opgenomen). Indien het Parlement er echter niet in slaagt de gebouwen in Straatsburg te vervreemden, is er geen eenmalig voordeel voor de EU-begroting. In plaats van de geraamde eenmalige besparing van 616,1 miljoen euro komen dan eenmalige kosten ad 40,1 miljoen euro.

52. De kosten en besparingen door verhuizing van Luxemburg naar Brussel zijn afhankelijk van de beslissing om de kantoren in Brussel te kopen of te huren:

- a) Kantoren bouwen in Brussel levert geraamde terugkerende besparing op ad 13,4 miljoen euro (0,7 % van de begroting van het Europees Parlement). Anderzijds zijn er eenmalige kosten ten belope van 220,2 miljoen euro voor het verhuizen van het personeel en de extra kosten voor de bouw van kantoren in Brussel.
- b) Kantoren huren in Brussel leidt tot terugkerende jaarlijkse kosten – in plaats van besparingen – ten belope van 16,4 miljoen euro (0,9 % van de jaarlijkse begroting van het Europees Parlement). Anderzijds is er een geraamd eenmalig voordeel van 476,1 miljoen euro – de waarde van het KAD-gebouw in Luxemburg – minus de kosten voor het verhuizen van het personeel.

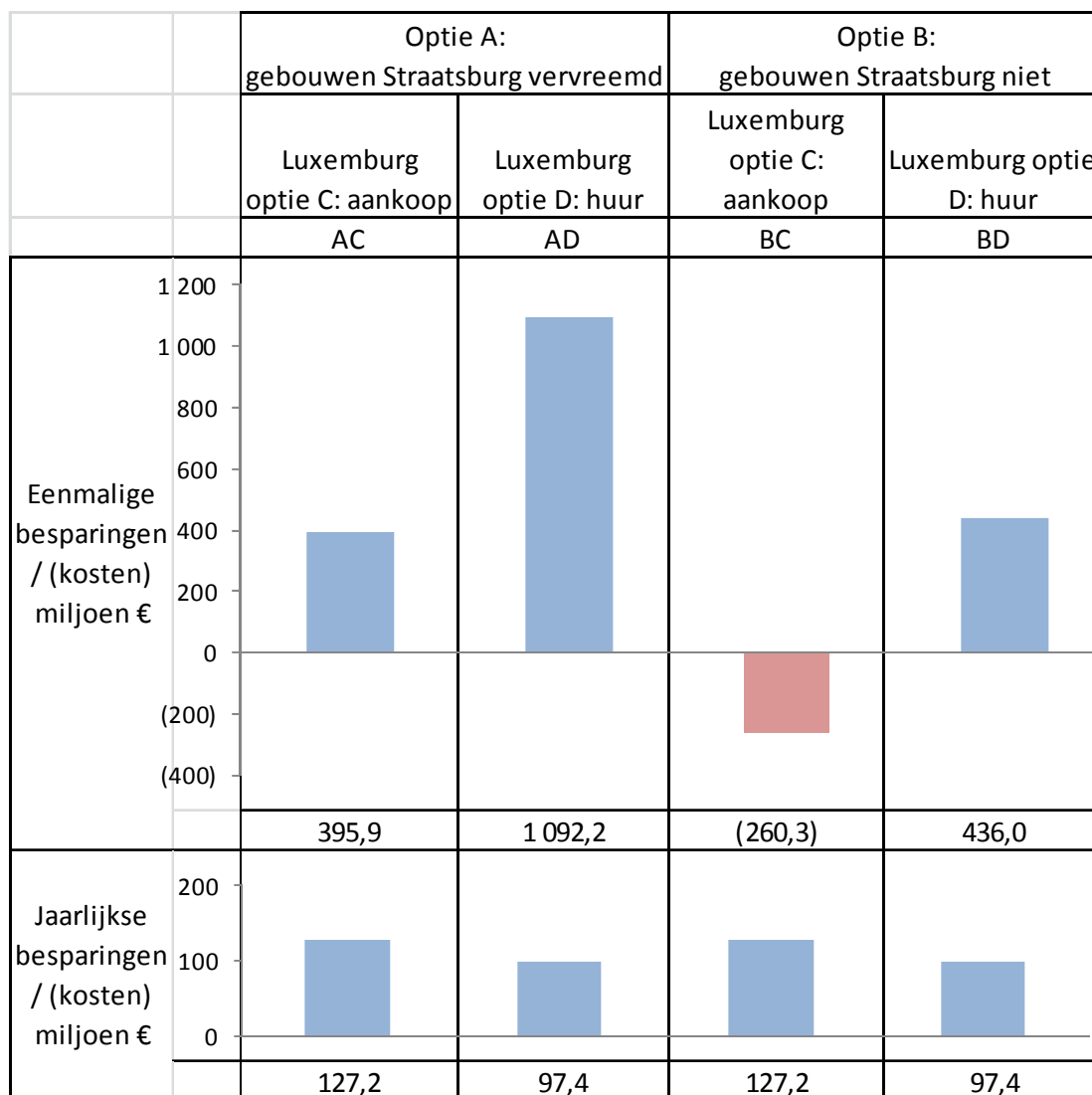
53. **Figuur 12** toont de over 50 jaar gecumuleerde actuele waarde van kosten en besparingen in de vier scenario's met een disconteringspercentage van 3,5 % (zie voetnoot 18). Verhuizen van Straatsburg naar Brussel kan een besparing opleveren van 3,2 miljard euro (2,6 miljard euro indien de gebouwen niet worden vervreemd). Verhuizen van Luxemburg naar Brussel kan een verdere besparing opleveren van 0,1 miljard euro, ongeacht of de gebouwen in Brussel worden gekocht of gehuurd.

Figuur 12 Cumulatieve actuele warden bij verhuizing vanuit Straatsburg en vanuit Luxemburg

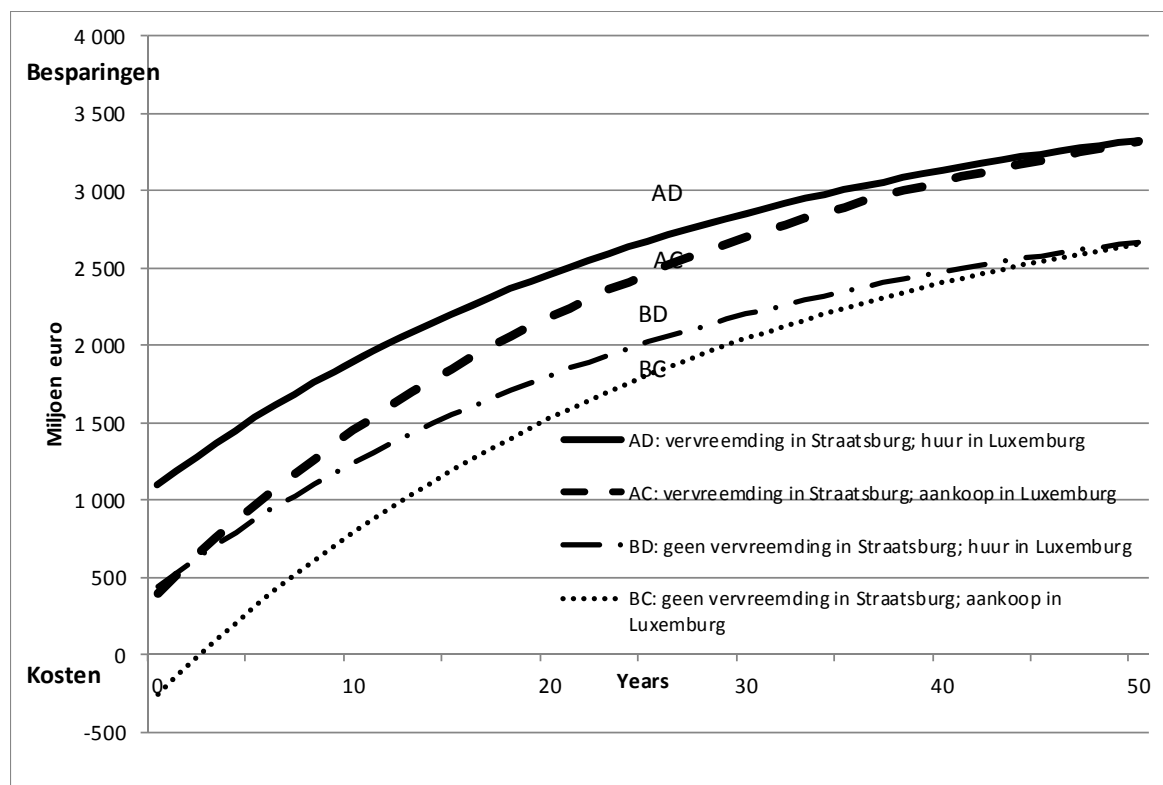
54. De geraamde eenmalige en terugkerende besparingen door zowel uit Straatsburg als uit Luxemburg te verhuizen en alle activiteiten te centraliseren in Brussel, zijn samengevat in **Figuur 13**. Aangenomen dat de gebouwen in Straatsburg worden verkocht, zou aankoop van kantoren in Brussel gecombineerde terugkerende besparingen van in totaal 127,2 miljoen euro betekenen en een gecombineerd eenmalig voordeel van 395,9 miljoen euro. Worden er kantoren gehuurd, dan bedragen de gecombineerde terugkerende besparingen in totaal 97,4 miljoen euro en het gecombineerde eenmalige voordeel 1 092,2 miljoen euro. Worden de gebouwen in Straatsburg echter niet verkocht, dan neemt het eenmalige voordeel in beide gevallen af met 656,2 miljoen euro.

Figuur 13 Overzicht van eenmalige en terugkerende besparingen door verhuizing vanuit zowel Straatsburg als Luxemburg

55. In **Figuur 14** worden de vier scenario's voor verhuizing vanuit Straatsburg én vanuit Luxemburg in de tijd vergeleken. Voor elk scenario wordt de cumulatieve actuele waarde over 50 jaar getoond van de kosten en besparingen door de verhuizing, met een discontopercentage van 3,5 %.

Figuur 14 Cumulatieve actuele waarde aan besparingen door verhuizing
zowel vanuit Straatsburg als vanuit Luxemburg

56. Worden de gebouwen in Straatsburg vervreemd, dan belooft de geraamde netto actuele waarde aan mogelijke besparingen over 50 jaar ongeveer 3,3 miljard euro (tweemaal de jaarlijkse begroting van het Europees Parlement), ongeacht of de kantoren in Brussel voor het personeel uit Luxemburg worden gekocht dan wel gehuurd. Worden de gebouwen in Straatsburg niet vervreemd, dan belooft de geraamde netto actuele waarde aan mogelijke besparingen over 50 jaar 2,7 miljard euro, eveneens ongeacht of de kantoren in Brussel worden gekocht of gehuurd. Op korte termijn levert het huren van kantoren meer besparingen op dan het kopen ervan. De netto actuele waarde over 25 en 50 jaar in de vier combinaties van opties voor het centraliseren van alle activiteiten in Brussel wordt weergegeven in **Figuur 15**.

Figuur 15 Actuele waarde over 25 en 50 jaar van de besparingen door het centraliseren van alle activiteiten in Brussel

Optie	Straatsburg	Luxemburg	besparingen	
			Netto actuele waarde over 25 jaar	Netto actuele waarde over 50 jaar
AD	Gebouwen vervreemd	Huur kantoren in Brussel	2 676	3 325
AC	Gebouwen vervreemd	Aankoop kantoren in Brussel	2 464	3 312
BD	Gebouwen niet vervreemd	Huur kantoren in Brussel	2 019	2 669
BC	Gebouwen niet vervreemd	Aankoop kantoren in Brussel	1 808	2 656

57. De analyse door de Rekenkamer van de potentiële toekomstige besparingen door het centraliseren van de activiteiten van het Europees Parlement biedt niet dezelfde mate van zekerheid als een controle van historische kosten. Met name de waarde van de gebouwen is slechts bij benadering bepaald. De Rekenkamer heeft bij haar analyse bepaalde veronderstellingen gemaakt. Bij elk besluit over centralisering van activiteiten spelen niet alleen financiële overwegingen mee maar ook andere factoren zoals de inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag.

Vergelijking van:

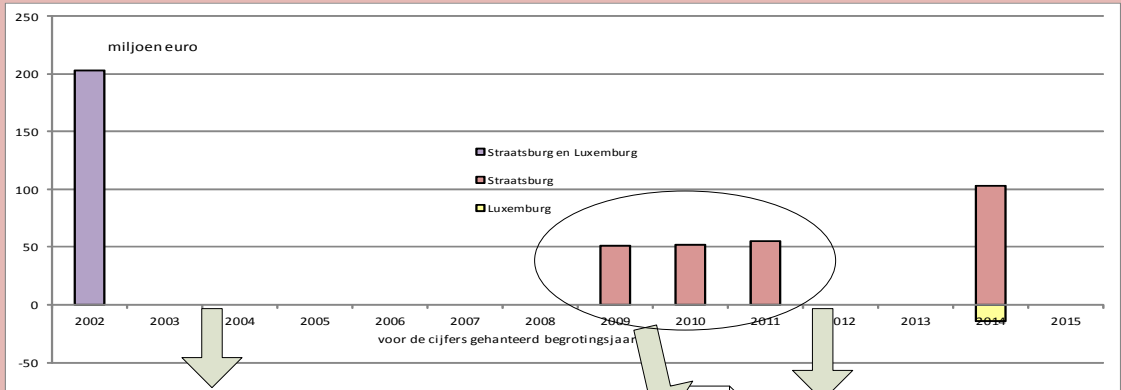
1. Het verslag van de administratie van het Europees Parlement uit 2002 over de kosten voor het instandhouden van drie werklocaties.
2. De geraamde kosten van de zetel te Straatsburg in de antwoorden van de administratie van het Europees Parlement op de vragenlijst in voorbereiding op de kwijting van het Europees Parlement over 2010 en 2011
3. Het verslag van de administratie van het Europees Parlement van augustus 2013 over de impact op financieel, ecologisch en regionaal gebied van de geografische spreiding van het EP.

miljoen euro

	1. Studie 2002		2. Antwoorden kwijtingsvragenlijst			3. Studie 2013		
	Kosten van drie locaties (geen enige locatie genoemd)	Plus 20% wegens uitbreiding	Kosten Straatsburg 2009	Kosten Straatsburg 2010	Kosten Straatsburg 2011	straatsburg naar Brussel	Luxemburg naar Brussel gebouwen gekocht/gebouwd	Luxemburg naar Brussel gebouwen gehuurd
A. Eenmalige (kosten)								
Verplaatsing personeel							(51,3)	(51,3)
Verplaatsing meubilair en goederen							(2,0)	(2,0)
Renovatie kantoren							(5,3)	(5,3)
A. Totaal eenmalige (kosten)	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	0,0	(58,6)	(58,6)
B. Eenmalige besparingen								
Ontvangsten uit verkoop of ander gebruik van gebouwen								
B. Totaal eenmalige besparingen	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat
Totaal netto eenmalige (kosten en) besparingen	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	niet geschat	0,0	(58,6)	(58,6)
C. Bijkomende jaarlijkse (kosten)								
Bijkomende eenmalige kosten voor gebouwen, gespreid over 20 jaar							(29,0)	
Bijkomende kantoorhuur indien de gebouwen niet worden gekocht								(17,0)
C. Totaal bijkomende jaarlijkse (kosten)						0,0	(29,0)	(17,0)
D. Jaarlijkse besparingen								
Afstandgerelateerde besparingen door minder reizen, vervoer en communicatie								
Dienstreiskosten leden								
Reiskosten freelancetolken			1,1	1,1	1,1	3,1		
Dienstreiskosten personeel	18,0	21,6	8,7	9,9	10,1	12,3	4,7	4,7
Dienstreiskosten politieke fracties						4,5	0,5	0,5
dienstreiskosten parlem. Assistenten			1,9	4,8	5,6	5,6		
Totaal dienstreiskosten	18,0	21,6	11,7	15,8	16,8	25,5	5,2	5,2
Vervoer (bv. kisten) van en naar Straatsburg	9,0	10,8	0,4	0,4	0,4	0,4	0,1	0,1
Netwerk- en telefoonkosten						0,2	0,2	0,2
Ander vervoer en communicatie	9,0	10,8	0,4	0,4	0,4	0,6	0,3	0,3
Waarde tijdswinst personeel door minder reizen	3,9	4,7				6,0	3,2	3,2
Totaal afstandgerelateerde besparingen door minder reizen, vervoer en communicatie	30,9	37,1	12,1	16,2	17,2	32,1	8,7	8,7
Besparing door geen dubbel gebruik van gebouwen en uitrusting								
Huur	60,0		0,1	0,1	0,1	0,1		
Constructie gebouwen						7,3		
Inrichting gebouwen			14,3	8,7	7,8	8,8		
Specifieke regelingen eigendomsbeheer						1,7		
Instandhouding, onderhoud en schoonmaak			11,1	13,0	16,1	19,3		
Energieverbruik			3,1	3,2	3,9	4,3		
Beveiliging en bewaking gebouwen			8,3	8,5	8,1	7,7		
Verzekering	18,0					0,3		
Doorgangskantoren ("bureaux de passage")							0,6	0,6
Totaal gebouwen en betrokken kosten	78,0	93,6	36,9	33,5	36,0	49,5	0,6	0,6
Infrastructuur voor IT en telecommunicatie						3,6		
Meubilair						1,1		
Technische uitrusting en installaties						7,1		
Totaal dataverwerking, uitrusting en roerend goed	42,0	50,4	0,0	0,0	0,0	11,8	0,0	0,0
Totaal besparing door geen dubbel gebruik van gebouwen en uitrusting	120,0	144,0	36,9	33,5	36,0	61,3	0,6	0,6
Besparing door efficiëntiewinst								
Arbeidscontractanten voor vergaderingen in Straatsburg	1,2	1,4	1,9	1,9	2,1	2,3		
Medische dienst						0,4		
Uitgaven voor catering						1,0		
Personeelsvermindering door opgeven parallele structuren of door schaalvoordelen	16,7	20,0				6,0	5,7	5,7
Totale besparing door efficiëntiewinst	17,9	21,5	1,9	1,9	2,1	9,7	5,7	5,7
D. Totaal jaarlijkse besparingen	168,8	202,6	50,9	51,6	55,3	103,1	15,0	15,0
Netto jaarlijkse (kosten) en besparingen	168,8	202,6	50,9	51,6	55,3	103,1	(14,0)	(2,0)
Totaal netto jaarlijkse (kosten)/besparingen volgens conclusies van elk rapport		202,6		52,6			89,1	

Gebruik van verschillende ramingen door de administratie van het Europees Parlement (EP-admin.)

Ramingen in de verslagen van EP-admin. over de kosten van de geografische spreiding (en dus de potentiële besparingen door centralisatie)

2002
EP-admin.
De drie
werklocaties

2012 en 2013
EP-admin.
Antwoorden op de
kwijtingsvragen-
lijsten voor 2010
en 2011

2013
EP-admin.
De drie
werklocaties van
het Europees
Parlement

In de onderliggende verslagen bij de
bestaanderegelingen worden cijfers
gehanteerd uit de antwoorden
op de kwijtingsvragenlijsten
2010 en 2011

2012
Association Européenne
des Jeunes Entrepreneurs
(Europese vereniging van
jonge ondernemers):
Le siège dans tous ses Etats
(de zetel in al zijn Staten)

2014
Association Européenne des
Jeunes Entrepreneurs
Le siège dans tous ses
Etats: 2 years later

Verslagen waarin enige zetel in Brussel wordt
bepleit berusten op cijfers uit 2002

2011
Brussels-Strasbourg Seat
Study Group (studiegroep
zetel Brussel-Straatsburg)
A Tale of Two Cities (een
sprakie over twee steden)

2013
EP-resolutie over de
locatie van de zetels
van de EU-
instellingen

VERKLARING

Voornaamste bron van geraamde kosten

Aanvullende informatiebron

Hoofdveronderstellingen van drie belangrijke studies
– De kostprijs van geografische spreiding en de potentiële besparingen met één enkele zetel –

	1. Studie 2002 administratie EP	2. Antwoorden vragenlijsten in voorber. kwijting EP voor 2009, 2010, 2011	3. Studie 2013 administratie EP "De drie werklocaties van het EP"
In de toekomst moet er één enkele vestiging/werklocatie zijn.	✓		✓
- <i>Enige politieke zetel = om het even waar</i>	✓		
- <i>Enige politieke zetel = Brussel</i>			✓
- <i>Luxemburgs personeel ook overplaatsen naar enige vestiging</i>	✓		✓
Het hebben van de politieke zetel in Straatsburg bracht vorig jaar bijkomende kosten mee (in vergelijking met de situatie waarin alle plenaire vergaderingen hadden plaatsgevonden in Brussel en de infrastructuur in Straatsburg dus niet nodig was geweest).		✓	
Vestiging van een andere instelling veranderen			
Overtallig personeel kan worden afgetrokken van het totale vereiste personeelsbestand	✓		✓
- <i>Overtallig personeel omvat ook ramingen op basis van schaalvoordelen (minder kantoorruimte en minder reizen => minder personeel om dit te beheren)</i>	✓		✓
- <i>Overtallig personeel omvat ook ramingen van grotere efficiëntie door minder reizen tussen EP-zetels</i>	✓		✓ (75% van reistijd = verloren werktijd)
Arbeidscontractanten voor zittingen in Straatsburg niet langer nodig / betekenen extra kosten	✓ (ook aangenomen voor commissievergaderingen)	✓	✓
Voor EP-leden is rekening gehouden met het verschil in reiskosten naar de politieke zetel naar gelang van de locatie ervan			
De uitgaven van EP-leden voor dienstreizen tussen de drie werklocaties kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten.			
De uitgaven van EP-personeel voor dienstreizen tussen de drie werklocaties kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten.	✓	✓ Alleen dienstreizen naar Straatsburg (niet naar Lux. / niet van Lux. naar Brussel)	✓
De uitgaven van de politieke fracties voor dienstreizen naar de zetel in Straatsburg kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten.	✓		✓
De uitgaven van de parlementaire assistenten voor dienstreizen naar Straatsburg kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten		✓	✓
De uitgaven van freelancetolken voor dienstreizen naar Straatsburg kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten.	✓	✓	✓

	1. Studie 2002 administratie EP	2. Antwoorden vragenlijsten in voorbereiding kwijting EP voor 2009, 2010, 2011	3. Studie 2013 administratie EP "De drie werklocaties van het EP"
De uitgaven van personeel van andere instellingen (zoals Commissie en Raad) voor dienstreizen naar Straatsburg kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten.			
De kosten voor het vervoer van kisten, EP-leden enz., tussen Straatsburg en Brussel kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten.	✓	✓	✓
Minder kantoorruimte nodig ("bureaux de passage" overbodig en minder personeel nodig)	✓		✓
Gehuurd ontruimde gebouwen niet langer huren	✓		
Verlaten gebouwen in eigendom verkocht / verhuurd / gebruikt door andere EU-instellingen, agentschappen of organen			
Ontruimde gebouwen in eigendom nog te onderhouden, verwarmen, enz.			
De kosten voor de ontruimde gebouwen in Straatsburg kunnen worden bespaard/betekenen bijkomende kosten	✓	✓	✓
- <i>Onderhoud, schoonmaak, energieverbruik, beveiliging, verzekering</i>	✓	✓	✓
- <i>Inrichting</i>	✓	✓	✓
Kosten voor meubilair en uitrusting in de ontruimde gebouwen te Straatsburg kunnen worden bespaard	✓		✓
Netwerk- en telefoonkosten voor de ontruimde gebouwen te Straatsburg kunnen worden bespaard	✓		✓
Cateringdiensten in Straatsburg kunnen worden geschrapt	✓		✓
Medische dienst in Straatsburg kan worden geschrapt			✓
Nieuwe te kopen/huren gebouwen			✓ (voor huisvesting van Luxemburgs personeel in Brussel)
- <i>Nieuwe gebouwen, te onderhouden tegen dezelfde kostprijs als die in Luxemburg</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	✓
- <i>Nieuwe gebouwen, in te richten en uit te rusten tegen dezelfde kostprijs als die in Luxemburg</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	✓
Waardebepaling van niet continu benutte vloerruimte	<i>n.v.t.</i> (Alle gebouwen werden gehuurd)		✓ Maar niet meegenomen in totaalcijfers
Enmalige kosten voor verhuizing	✓ Maar niet meegenomen in totaalbedrag van 169 /203 miljoen		✓

Samenvatting van potentiële besparingen door centralisatie in Brussel

